



ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 158/25

Λουξεμβούργο, 18 Δεκεμβρίου 2025

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-679/23 P | WS κ.λπ. κατά Frontex (Κοινή επιχείρηση επιστροφής)

Κοινές επιχειρήσεις επιστροφής: αναιρείται κατά μεγάλο μέρος η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου με την οποία απορρίφθηκε αγωγή αποζημίωσης που είχε ασκήσει οικογένεια Σύρων προσφύγων κατά του Frontex μετά τη μεταφορά τους από την Ελλάδα στην Τουρκία

Το Δικαστήριο αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο

Κατόπιν κοινής επιχείρησης επιστροφής την οποία διεξήγαγαν η Ελλάδα και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex), οικογένεια Σύρων υπηκόων μεταφέρθηκε στην Τουρκία λίγες μόλις ημέρες μετά την άφιξή της στην Ελλάδα, όπου είχε εκφράσει την επιθυμία να υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας. Θεωρώντας ότι η μεταφορά τους στην Τουρκία αποτελεί παράνομη επαναπροώθηση και ότι κατά τη διάρκεια της μεταφοράς προσβλήθηκαν τα θεμελιώδη δικαιώματά τους, τα μέλη της οικογένειας ζητούν αποκατάσταση της υλικής ζημίας και χρηματική ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που ισχυρίζονται ότι υπέστησαν από τη συμπεριφορά του Frontex πριν, κατά τη διάρκεια αλλά και μετά την επιχείρηση επιστροφής. Υποστηρίζουν ιδίως ότι, αν ο Frontex είχε τηρήσει την υποχρέωσή του να διασφαλίσει τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της αρχής της μη επαναπροώθησης κατά τη διάρκεια της επιχείρησης επιστροφής, τα θεμελιώδη δικαιώματά τους δεν θα είχαν προσβληθεί ούτε και θα είχε πραγματοποιηθεί η επαναπροώθησή τους στην Τουρκία, αλλά θα τους είχε χορηγηθεί διεθνής προστασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την αγωγή αποζημίωσης και η οικογένεια προσέφυγε σε δεύτερο βαθμό στο Δικαστήριο, το οποίο αναιρεί κατά μεγάλο μέρος την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Το Δικαστήριο αποφαινεται μεταξύ άλλων ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν εκτίμησε ορθώς τον ρόλο του Frontex στην επιχείρηση επιστροφής και τονίζει ότι το δίκαιο της Ένωσης¹ επιβάλλει στον εν λόγω οργανισμό ένα σύνολο υποχρεώσεων προκειμένου να διασφαλίζεται ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο πλαίσιο των κοινών επιχειρήσεων επιστροφής, μεταξύ των οποίων και την υποχρέωση να εξακριβώνει ότι υφίστανται αποφάσεις επιστροφής για όλα τα πρόσωπα τα οποία ένα κράτος μέλος προτίθεται να συμπεριλάβει σε μια τέτοια επιχείρηση. Εξάλλου, την ευθύνη για τυχόν προσβολές θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια πτήσης επιστροφής είναι δυνατόν να φέρει όχι μόνον το οικείο κράτος μέλος (εν προκειμένω η Ελλάδα), αλλά και ο Frontex. Η υπόθεση αναπέμπεται στο Γενικό Δικαστήριο, το οποίο καλείται να αποφανθεί εκ νέου, λαμβάνοντας υπόψη τις υποχρεώσεις που επιβάλλει το δίκαιο της Ένωσης στον Frontex στο πλαίσιο των κοινών επιχειρήσεων επιστροφής.

Στις 9 Οκτωβρίου 2016 τα μέλη μιας οικογένειας Σύρων υπηκόων κουρδικής εθνότητας, συγκεκριμένα οι δύο γονείς και τα τέσσερα παιδιά τους, έφτασαν στη Μήλο, όπου εξέφρασαν την επιθυμία να υποβάλουν αίτηση διεθνούς προστασίας. Ωστόσο, λίγες μόλις μέρες αργότερα, η οικογένεια μεταφέρθηκε στην Τουρκία κατόπιν κοινής επιχείρησης επιστροφής την οποία διεξήγαγαν η Ελλάδα και ο Frontex. Υπό τον φόβο της επιστροφής της στη Συρία από τις τουρκικές αρχές, η οικογένεια διέφυγε στο Ιράκ.

Θεωρώντας ότι η μεταφορά τους στην Τουρκία αποτελεί παράνομη επαναπροώθηση και ότι προσβλήθηκαν τα θεμελιώδη δικαιώματά τους κατά τη διάρκεια της μεταφοράς, τα μέλη της οικογένειας υπέβαλαν καταγγελίες ενώπιον του Frontex, ο οποίος τις απέρριψε.

Τα μέλη της οικογένειας ζήτησαν από το Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να υποχρεώσει τον Frontex σε αποκατάσταση της υλικής ζημίας και σε χρηματική ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που ισχυρίζονται ότι υπέστησαν εξαιτίας της συμπεριφοράς του πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την επιχείρηση επιστροφής. Υποστήριξαν μεταξύ άλλων ότι, αν ο Frontex είχε τηρήσει την υποχρέωσή του να διασφαλίσει τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της αρχής της μη επαναπροώθησης κατά τη διάρκεια της επιχείρησης επιστροφής, τα εν λόγω δικαιώματα δεν θα είχαν προσβληθεί ούτε και θα είχαν επαναπροωθηθεί τα μέλη της οικογένειας στην Τουρκία, αλλά θα τους είχε χορηγηθεί διεθνής προστασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το 2023 το Γενικό Δικαστήριο ² απέρριψε την αγωγή της οικογένειας, λόγω έλλειψης αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της φερόμενης ως παράνομης συμπεριφοράς του Frontex και της προκληθείσας ζημίας, χωρίς να εξετάσει τις λοιπές προϋποθέσεις για τη θεμελίωση ευθύνης. Έκρινε ότι, δεδομένου ότι ο Frontex δεν έχει αρμοδιότητα ούτε όσον αφορά την εκτίμηση του βασίμου των αποφάσεων επιστροφής ούτε όσον αφορά την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, δεν ήταν δυνατόν να του καταλογιστεί ευθύνη για οποιαδήποτε ζημία η οποία συνδέεται με την επιστροφή των εν λόγω προσώπων στην Τουρκία.

Επιλαμβανόμενο αιτήσεως αναίρεσης, **το Δικαστήριο αναιρεί κατά μεγάλο μέρος την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου και αναπέμπει σε αυτό την υπόθεση.**

Στην απόφασή του το Δικαστήριο επισημαίνει, αφενός, ότι **το δίκαιο της Ένωσης επιβάλλει στον Frontex ένα σύνολο υποχρεώσεων προκειμένου να διασφαλίζεται ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων** στο πλαίσιο των κοινών επιχειρήσεων επιστροφής. Αφετέρου, υπενθυμίζει ότι στις εν λόγω επιχειρήσεις μπορούν να περιλαμβάνονται μόνον πρόσωπα εις βάρος των οποίων έχει εκδοθεί εγγράφως εκτελεστή απόφαση επιστροφής. Ως εκ τούτου, ο **Frontex οφείλει να εξακριβώνει την ύπαρξη τέτοιων αποφάσεων επιστροφής** για όλα τα πρόσωπα τα οποία ένα κράτος μέλος προτίθεται να συμπεριλάβει σε κοινές επιχειρήσεις επιστροφής, προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση, στο πλαίσιο των επιχειρήσεων αυτών, της αρχής της μη επαναπροώθησης. Το Δικαστήριο δικαιώνει τη συριακή οικογένεια και εκτιμά ότι **το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι ο Frontex παρέχει μόνον τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή στα κράτη μέλη**, χωρίς να υπέχει υποχρέωση εξακρίβωσης της ύπαρξης απόφασης επιστροφής.

Επιπροσθέτως, το Δικαστήριο κρίνει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε επίσης σε νομικό σφάλμα κρίνοντας ότι για τυχόν προσβολές θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια πτήσης επιστροφής αποκλειστικά υπεύθυνο είναι το κράτος μέλος υποδοχής, αποκλεισμένης οποιασδήποτε ευθύνης του Frontex.

Το Δικαστήριο αναιρεί συνεπώς κατά μεγάλο μέρος **την πρωτόδικη απόφαση και αναπέμπει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προκειμένου αυτό να αποφανθεί εκ νέου, λαμβάνοντας υπόψη τις υποχρεώσεις του Frontex σε σχέση με την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων** των προσώπων που περιλαμβάνονται σε κοινές επιχειρήσεις επιστροφής.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Το Δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί αιτήσεως αναίρεσης, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, κατά αποφάσεως ή διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου. Καταρχήν, η άσκηση αναίρεσης δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Εάν η αναίρεση κριθεί παραδεκτή και βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Στην περίπτωση που η υπόθεση είναι ώριμη προς εκδίκαση, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς. Σε αντίθετη περίπτωση, αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, το οποίο δεσμεύεται από την απόφαση που εξέδωσε κατ' αναίρεση το Δικαστήριο.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο και, εφόσον υπάρχει, η σύνοψη](#) της απόφασης είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της.

Επικοινωνία: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355.

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της απόφασης διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106

Ακολουθήστε μας!



¹ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2016/1624](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Σεπτεμβρίου 2016, για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 863/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου και της απόφασης 2005/267/ΕΚ του Συμβουλίου.

² Απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2023, WS κ.λπ. κατά Frontex, [T-600/21](#) (βλ., επίσης, [ανακινωθέν Τύπου αριθ. 133/23](#)).